REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șese luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șese luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șese luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 253. Brașov, Luni-Marți 16 (29) Noemvrie. 1904.

In Bucovina și la noi.

Vestea ce-am adus-o dilele acestea din Bucovina despre încetarea partidului „poporal" român, care luase locul „partidului național" român de pe vremile contelui Pace, nu ne îndoim, va fi fost primită de cetitorii noștri cu nedumerire și îngrijire, deși se spune, că acel partid încetéză numai ca să reînvie din nou într'o concentrație mare unitară națională.

Noi Românii de pe-aici avem atâtea pățanii la dosarul nostru, în cât am început să devenim mai sceptici chiar și față cu evenimentele din partea austriacă a monarchiei dualiste, căreia de mult i-s'a fost dus pe aici vestea, că este mai ospitală și mai binevoitóre pentru postulatele de egală îndreptățire ale popórelor ei. De când au străbătut la noi plângerile fraților noștri bucovineni în contra asupririlor și nedreptățirilor, ce trebue să le îndure și ei, deși dreptul lor de egală îndreptățire națională este garantat chiar în constituțiunea țerilor austriace, și garantat într'un mod neasemenat mai drept și mai liberal decât s'a dis a fi garantată pretinsa egală îndreptățire a naționalităților din Ungaria prin legea de la 1868, de când, dicem, s'au audit pe la noi acele plângeri, am început să ne convingem din ce în ce mai mult, că nici în Austria nu prea póte cresce și dăinui flórea naționalismului românesc. Așa a fost să fie, ca românismul nostru să se vadă pretutindeni persecutat.

De aceea scirile mai noue, ce sosesc de la frații noștri, că acum se începe un nou period mai fructifer și mai plin de speranță pentru ei; că partidele române, cel dis liberal-democrat și cel boeresc au făcut pace, ér în viitor vor merge cu toții pe un drum uniți în cugete, lucrând împreună spre binele poporului nostru, sunt primite la noi cu căldură, dér nu fără óre-care nedumerire față cu schimbarea ce s'a săvîrșit în programul guvernării și a administrației țerii, despre care se crede, că acum îmbrățișéză cu cea mai mare sinceritate și bunăvoință causa poporului român bucovinén.

Lumea la noi a ajuns a fi, cum am dis, neîncredetóre.... și acésta cu atât mai vârtos, cu cât mai mult se convinge, că existența poporului nostru numai prin întărirea naționalismului său se póte salva și asigura.

Décă în privința politică naționalismul român în Bucovina numai întărit nu a fost prin guvernarea din periodul mai nou, décă, cu tóte reformele liberale ale dietei trecute, acest naționalism se vede adi atât de amenințat de principiile cosmopolite ale alianței liberale democrate, atunci pe terenul cultural situațiunea se presentă încă într'o lumină mai puțin îngrijitóre.

...m dieta bucovinénă ...societăți și institute culturale române subvențiuni din visteria țerii în suma de vre-o 24000 coróne.

Nu e nimic surprindetor, când ne gândim că e vorba de poporațiunea băștinașe a țerii, care are representanții săi în acea dietă; nu mai ales când ne gândim, că Rutenii, Germanii și Polonii se bucură de același favor, ba póte chiar în măsură mai mare. Ceea-ce ni-se pare însă de tot semnificativ este asemănarea ce se impune între modul cum este privită cultura română în statul vecin dualist și cum aici la noi sub dominațiunea vestitei culturi maghiare.

Nici o singură dată n'am pomenit, ca să se fi votat cumva de către dieta ungară vre-o subvențiune cât de neînsemnată vre-unei reuniuni culturale românesci. De șcóle nici nu mai vorbim, căci décă li-se dau acestora ici colo ajutóre, se face numai cu scopul declarat de a-le subjuga maghiarisării. Astădi scim la ce se țintesce: ca noi Românii cu propriele nóstre mijlóce să gonim sufletul românesc din școlele nóstre.

Totuși este dér o diferență mare între spiritul ce conduce guvernarea în statele dualiste. Dumnedeu să dea tărie fraților noștri din Bucovina, ca să găsescă calea adevărată de a ajunge la acea strînsă și puternică înfrățire, care să garanteze în viitor deplina isbêndă a naționalismului românesc în țera lor!

Brașov, 15 (28) Noemvrie.

Crisa ungară și naționalitățile. Cronicarul săptămânal al diarului *„Bud. Hirlap"* (Jancsó Benedek) a ținut să se ocupe în numărul de Duminecă al acestui diar cu atitudinea ce-o observă pressa naționalităților față cu actuala crisă ungară. El riscă afirmarea, că până acum nici o acțiune a guvernelor unguresci nu s'a bucurat de aprobarea generală a naționalităților, ca acțiunea contelui Tisza (?) Cronicarul se încércă să afle și causele. Spune, că politicianii naționalităților consideră de o fățărie ceea-ce au făcut guvernele trecute în înțelegere tacită cu oposiția, cu scop ca pe acéstă cale să stórcă de la corónă concesiuni naționale maghiare. Acest joc fățarnic însă nu mai e tolerat în Viena, de unde lui Tisza i-s'a dat ordin să-i pună capăt. Tisza s'a supus. El n'are de ce să se têmă, căci zadarnic îl amenință oposiția cu mânia poporului, deóre-ce și naționalitățile sunt membri ai națiunei politice. Naționalitățile însă, ori-cât combat faptele și hotărîrile guvernului, cum este proiectul Berzeviczy, totuși nu pot merge pe-o cale cu șovinismul maghiar în detrimentul dinastiei.

Așa presentă cronicarul din cestiune modul de gândire al naționalităților în situația actuală. El mai adauge, că naționalitățile nu vor plânge de loc pentru înfrângerea obstrucțiunei, deóre-ce ele bine sciu, că de acéstă armă nu vor puté usa nici-odată în parlamentul maghiar. O obstrucțiune din partea lor e imposibilă, chiar și în casul când libertatea absolută a cuvêntului n'ar fi violată. Scurt, după părerea lui, acțiunea contelui Tisza e aprobată de naționalități, find-că în acéstă acțiune ele văd „înfrângerea nisuințelor naționale maghiare și un serviciu ce i-se face Vienei".

Rusia și Anglia. Diarul rus „Moskowskija Wjedomosti" publică un lung articol, care a făcut mare sensație în Anglia, intitulat: „E posibil un răsboiu în India?" „Rusia — spune acel diar — nu are nici un interes, de a poseda India, în totalitate séu în parte; dér o expedițiune în contra acestei țări, ar fi singurul mijloc de apărare ce ar avea Rusia, în casul când ar fi în răsboiu cu Anglia. Rusia nu doresce să întreprindă un nou răsboiu, după-cum nu a dorit nici răsboiul cu Japonia; dér, décă ar fi atacată de Anglia, ea ar transporta răsboiul în India, ceea-ce n'a făcut când cu răsboiul din Crimeea, căci la acea epocă Rusia nu avea influența ce o are adi în Asia centrală și în Transcaucasia. Dér adi nu mai este așa, căci aceste doue regiuni, ocupate de Rusia se găsesc puse pe drumul ce duce spre India. O rețea de drum de fer légă tóte acele puncte de Rusia și ast-fel se vor puté concentra ori-când trupe, pentru a întreprinde o campanie în contra Indiei; totul e de alt-fel preparat pentru o asemenea campanie. Tocmai acéstă posibilitate a unui răsboiu în India, a făcut ca guvernul engles să lucreze cu atâta prudență cu ocasia incidentului de la Hull, cu tóte protestările pressei englese și ale șoviniștilor".

Protestă contra proiectului Berzeviczy. In întrunirea de alegători, ce s'a ținut Joi 1 la 17 Nov. în *Sebeșul-săsesc*, s'a primit unanim un proiect de resoluțiune în care 1) S'a luat cu mulțămită spre sciință darea de sémă a comitetului municipal și s'a votat încredere pentru ținuta-i demnă; 2) s'a protestat contra proiectului de lege privitor la reforma instrucțiunei primare, care „este îndreptat contra însași esistenței tuturor naționalităților din acéstă țeră, tindênd direct la desnaționalisarea lor" și 3) s'a luat act de energicii pași întreprinși de episcopatul român contra acestui proiect. La adunare, care a fost presidată de protopopul S. Medeanu, au luat parte mai multe sute de Români.

— O adunare de protestare a fost convocată pe diua de eri (Duminecă 27 Novembre) în *S.-Miclăușul-mare*.

Regele Eduard și Balfour. Amestecul prea des al regelui Eduard în politică a indispus pe *Balfour*, care a fost fórte genat mai ales în conflictul de la Hull prin faptul, că regele Eduard primia prea des pe contele *Benckendorf* în audiență și trata atât cu dânsul, cât și direct cu țarul, via Copenhaga. Balfour s'a supărat rău de acest amestec și s'a anunțat bolnav, deși se scie, că bóla lui era de natură diplomatică.

Situația politică ungară.

Lupta între guvern și „oposiția unită" a luat cu diua de eri proporții considerabile, deși am puté dice că ea abia acum s'a început. Eri s'au ținut în diferite puncte ale țării numerόse adunări poporale, puse la cale parte de guvernamentali, parte de oposiționali — fie-care pentru a agita opiniunea publică în favorul propriului partid. Se vor fi întîmplat de sigur cu ocasiunea dilei de eri mari demonstrațiuni, ici colo chiar scene sângeróse.

Un moment marcant al situațiunei este fără îndoială eșirea fostului ministru președinte Coloman *Szell* din partidul liberal și *retragerea lui din viéța publică politică*. Col. Szell a adresat și el o scrisóre deschisă către alegătorii săi din St.-Gotthard, în care variéză mersul ideilor din scrisórea contelui Andrassy. Szell, întocmai ca Andrassy, consideră absolut necesară modificarea regulamentului camerei, ca singurul remediu în contra degenerării obstrucțiunei; arată în vii colori stările imposibile, ce le-a creat obstrucțiunea *tehnică*, — condamnă însă violarea de lege, fiind-că nu e admisibilă sguduirea domniei dreptului. Prin violarea legei nu se póte crea liniște și stabilitate, singurele condiții ale ori-cărei creațiuni. Col. Szell *se dă la o parte*, nu merge nici cu guvernul din causele amintite, nici cu oposiția, care se închină altor principii și care a tras și corona în luptele ei.

In acéstă mare încurcătură a lucrurilor, nimeni nu vede clar ce se póte întîmpla. Se dice că pe diua de 9 Decemvrie contele Tisza va convoca din nou dieta, deschidêndu-se astfel nóua sesiune. Ședințele le va presida tot *Perczel*. Oposiția unită însă e firm decisă, a nu mai lăsa pe Perczel în scaunul presidial. Guvernul prevădênd acésta, se dice că va lua măsuri de a apăra pe Perczel. El să fi organisat o *gardă de 40 membrii*, ómeni bine plătiți, cari să țină în frâu pe deputații neobedienți, eventual să-i dea afară cu forță brachială din sala desbaterilor. Lucrul va veni probabil până la încăerare, și bătăuși se vor afla și în drépta și în stânga camerei. *Perczel*, în virtutea moțiunei-Daniel, va esclude din cameră pe „răsvrătitori", va închide ședința și a dóua di nu-i va mai lăsa să între în sala desbaterilor.

In chipul acesta guvernul póte să-și voteze în 2—3 ședințe *îndemnitatea budgetară* — chiar décă *oposiția ar lipsi din cameră*. Proiectul votat va fi trimis camerei magnaților, acésta îl va primi, corona îl va *sancționa*.

Ce se va întîmpla apoi? Guvernul, pe basa îndemnității, va încassa dările cu tóte protestările oposiției, care va dice de sigur, că hotărîrea e ilegală. Va urma apoi probabil, *disolvarea dietei și alegeri noue*. Oposiției i-se va da atunci ocasiune și teren de a-și desfășura tóte forțele contra guvernului Tisza. Numai prin câștigarea unei majorități însă ea póte să-și asigure victoria. Acésta abia décă va fi posibil. Décă guvernul ar eși victorios și întărit din alegeri, ce situație i-se va crea astfel minorității? Va fi silită să rămână tot pe terenul protestărilor și al nesupunerii, în care cas se vor repeta scenele turbulente în parlament.

Etă de ce pare corectă părerea acelora, carĭ prevĕd, că în cele din urmă oposiția se va lăsa ademenită, sub forța împrejurărilor, de a încheia un *compromis* cu guvernul, — décă-e sĕ se evite o *nouă disolvare* a dietei.

Situația — dice un diar maghiar bine informat — e atât de gravă, încât numai un lucru póte fi clar, anume: *Cât timp Monarchul sĕu majoritatea nu-șĭ va întórce fața de cătră Tisza, acesta nu póte fi înlăturat din fotoliul de ministru președinte.* Décă oposiției îi va succede sĕ sgudue încrederea factorilor constituționalĭ față de contele Tisza și sĕ nu mai sprijinéscă politica guvernului actual, atuncĭ Tisza e cădut de la cârmă, — fără de acésta însĕ nu.

Românii din Macedonia.

Diarele vienese anunță, că un scriitor vienes a avut dilele acestea favórea unui interwiev cu d-l I. I. C. *Brătianu*, ministrul român de esterne. Telegramele sosite dau textul acestei relațiunĭ apărută în fóia litografiată *„Politische Correspondenz“*, și care este următorul:

Ministrul a spus, că cu tótă dăinuirea greutăților în Macedonia, nutresce firma speranță, că încurcăturĭ mai seriόse nu se pot produce din causa lor. Pe de o parte, prea multe și prea grave interese reclamă menținerea statului-quo și observarea procedeurilor pacĭnice; pe de altă parte, factorii hotărîtorĭ au dovedit, prin modul lor de acțiune, o atât de mare sinceritate și o așa severitate, încât putința unei nereușite e ca și esclusă.

Ministrul a făcut o critică aspră și amĕnunțită a politicei intolerante și violente a patriarchatului față de Aromânĭ. Cu acésta patriarchul servesce unilateral interesele elenice și se îndepărtéză de misiunea sa ecumenică. Acésta e o cale pe care patriarchul se va scoborî la rolul „unui episcop grec, într'o mahala a Constantinopolului“, după cum bine s'a esprimat un bărbat de stat.

D-l Brătianu a continuat apoi în chipul următor:

— Atitudinea patriarchatului are, după cum scim cu siguranță, scopul imediat de a împiedeca constituirea cetățenéscă a naționalității românescĭ; dér recunóscerea acestei organisărĭ depinde înainte de tóte de înalta Pórtă. Acésta nu póte sĕ înțelégă rĕu o causă așa de dréptă și așa de favorabilă proprielor sale interese, și de fapt, firesce numai în principiu, ea nu privesce causa românéscă ca pe o causă nelegitimă.

A o jertfi presiunei panelenice, ar fi a crea un precedent din cele mai periculóse și a asigura un premiu agitațiunei.

Din parte-ne, a continuat ministrul, *considerăm ca o datarie morală a da ajutor conaționalilor noștri din Turcia.* Acéstă datorie concordă cu marile interese europene, carĭ asigură statul-quo al împĕrăției turcescĭ, prin îmbunătățirea situației poporațiunei locale și aducerea tuturor pe un picior de egalitate deplină.

Nu ne îndepărtăm câtușĭ de puțin de regula cardinală a diplomației nóstre, ca și în alte casurĭ ce ne ating, căcĭ revendicările ridicate de Armânĭ se mișcă cu desĕvîrșire în lăuntrul cadrului programei de la Mürzsteg. Nu avem nicĭ o îndoială nicĭ în privința sórtei reclamațiunilor drepte și moderate ale Românilor din împĕrăția turcéscă.

Toțĭ factorii hotărîtorĭ sunt complet luminați asupra lor. Nu mai e vorba acum decât de a produce lumină deplină asupra urgenței deslegărei acestei cestiunĭ. Iubirea de ordine a Aromânilor și atașamentul lor cătră imperiul otoman, au făcut până acum posibilă răbdarea, care merită tótă lauda; dér décă acești nenorociți sunt pușĭ în anatema preoților și revolverelor șefilor de bandă, atuncĭ sfaturile de a aștepta cu minte și cu răbdare, nu vor mai folosi. Dificultățile locale trebuesc evitate; chiar în interesul reformelor generale trebue sĕ se grăbéscă a se face suportabilă viața poporațiunei armânescĭ din imperiul turcesc.

Curentul pentru introducerea constituționalismului în Rusia.

Congresul convocat la Petersburg, compus din representanțiĭ proprietarilor ruralĭ (semstvo), care s'a ținut sĕptĕmâna trecută, este o apariție ne mai pomenită în Rusia și faptul, că acest congres, deși cu ușile închise, a discutat un proiect relativ la introducerea constituțiunei, fără ca sĕ fi intervenit poliția, este semnificativ. Se svonesce chiar, că la curte și în ministeriul de interne a început sĕ sufle un vênt mai liberal.

Nu revoluția și-a ridicat glasul la acest congres, ci dorința de a colabora la o reformă în stat, controlând arbitrarul administrației.

Inceputul s'a făcut. Se va vedé de acum, cum se va desvolta mișcarea.

Principele Sviatopolsk-Mirsky a presentat Țarului proiectul de constituțiune al așa numitului semstwokongres, care constă din 11 puncte. Impĕratul Nicolae a declarat, că n'are în principiu nicĭ o observație împotriva *formei constituționale.*

Proiectul vizéză cassarea consiliului imperial de până acuma și acordarea dreptului electoral pentru toțĭ bărbațiĭ rușĭ, carĭ au implinit etatea de 21 anĭ, afară de polițiștĭ și soldațĭ.

Parlamentul va fi compus din cameră și senat. Senatul va alege pe cancelarul imperial.

Legile sancționate de Țarul le va promulga ministrul de interne.

Țarul rĕmâne supremul stăpân peste armată și decide de pace și rĕsboiŭ.

Proiectul prevede *libertatea personală, libertatea pressei și libertatea întrunirilor.* Exilațiĭ și cei expulsațĭ pe cale administrativă, vor puté sĕ se întórcă în patrie.

Proiectul cere, ca și până la acordarea libertățiĭ de pressă, congresul sĕ pótă scóte un diar scutit de censură.

La semstwo-congres au participat 127 membri. Din aceștia 100 au votat pentru proiect și numai 27 contra. In fruntea acestor din urmă era *Sipov* din Mosc*v*a, care a susținut la congres, că proiectul amenință principiul monarchistic și puterea Țarului.

Se svonesce, că Țarul și cu deosebire Țarina, se însuflețesc pentru proiect.

Mareșaliĭ nobilimei vor ține la primăvară de asemenea un congres și vor elabora și ei un proiect de constituție.

Presa conservatóre atacă violent pe ministrul de interne, acusându-l că subminéză autoritatea Țarului și a guvernului.

Din Varșovia se telegrafiéză, că principele Sviatopolsk-Mirski este dispus a acorda și Poloniei rusescĭ *autonomia.* Guvernatorul Cerskov, ce e drept e mare adversar al acestui plan, el se va retrage însĕ în curênd din causă de bólă și în locul lui va fi numit generalul *Mirotonov*, care este aderentul cel mai fidel al lui Sviatopolsk-Mirski.

„Moskovskija Vjedomosti“ luând notă de mișcarea acésta scrie:

„Afară de *Anglia*, autonomiile de stat n'au dus la bun sfîrșit. In *Franța* instituțiile libere au provocat destrăbălarea politică, și décă Franța astădĭ mai e considerată ca mare putere, acésta o póte mulțumi numai Rusiei. *Germania* e tare politicesce, acolo însĕ de fapt domnesce *autocrația*, parlamentul neavênd nicĭ o importanță. In Germania a condus în realitate întâiŭ un cancelar de fer, ér acum conduce un domnitor genial. In *Rusia* în scurt timp ar ajunge la putere strĕiniĭ și ar provoca *disoluția imperiului.* Servéscă guvernului de învĕțătură esemplul lui *Alexandru II*, care a perit în diua în care a iscălit constituția. Argumentele ce se importéză din Apus se întemeiéză pe necunoscința completă a stărilor din Rusia. In Rusia — incheie „M. V.“ — nu esistă partid destul de puternic, care sĕ siléscă guvernul a primi constituția“.

Cestiunea românéscă.

In seria de conferențe aranjată de „Orsz. M. Szövetség“ a luat cuvêntul la 26 Noemvrie și d-l *Solymosi* Elek, ținênd o cuvêntare din care estragem următórele:

„Incât pentru mine — dice oratorul — eu i-am iubit în tot-déuna pe Românĭ și iubirea mea a fost sinceră. La 1848 un țĕran maghiar cu numele Székely Istvan, care locuia vis-à-vis de noi, a vrut sĕ omóre pe tata, cu tóte că mult bine îi făcuse, și l'a scăpat de mórte un Român cu numele Todor *Giungan*, căruia tata nicĭ un bine nu-i făcuse.

I-am iubit în tot-déuna pe Românĭ, fiind-că m'am convins, că sunt estraordinar de cinstițĭ și de o modestie de necredut. I-am strins pe Românĭ întotdéuna la peptul meu, fiind-că eram convins, că Românii ca element alcătuitor de stat sunt din cei mai bunĭ din lume. Etă pe ce se întemeiéză politica mea subiectivă de naționalitate“.

După ce d-l Solymosi critică atitudinea pressei și peste tot a doctrinarilor, carĭ tratéză pe Românĭ cu ură și dispreț, citéză § ul 27 al articolului XLIV din 1868, care dice:

„La numirea în funcțiunĭ va servi și în viitor numai cualificația personală. Naționalitatea cuiva nicĭ de aci înainte nu va fi considerată ca pedecă la inaintare. Din contră, guvernul se va îngriji, ca în funcțiunile în justiție și la cele administrative și cu deosebire la posturile de fișpanĭ, sĕ se numéscă din diferitele naționalitățĭ persóne cunoscĕtóre de limbile respective și cualificate și în alte privințe“.

„Așa dice legea. Adevĕrul însĕ este, că în întréga țĕră *nu este nicĭ un fișpan, ba nicĭ un viceșpan român...*

„Din istoria luptelor naționale maghiare am putut învĕța, că o vorbă bună, o stringere caldă de mână sĕu manifestarea sinceră a iubirei de frate găsesce mai cu siguranță calea la inimă, decât o bibliotecă întrégă de adevĕrurĭ academice.

„Décă ne vom convinge despre necesitatea acésta și décă în adevĕr este în noi dragostea de concetățenĭ față cu Românii, — atuncĭ cestiunea de naționalitate a Românilor va înceta de la sine.“

D-l Solymosi face propunerea, ca sĕ se facă începutul cu balurile și concertele etc., va sĕ dică pe terenul social, și încheie:

„Sórtea cestiunei române legislațiunea nu póte decât sĕ o sprijinéscă. Decisiunea asupra ei însĕ *se face în inimĭ.*“

SCIRILE DILEI.

— 15 (28) Noemvrie.

Representanța orășenéscă va ține Mercurĭ în 30 Nov. 1904 la órele 3 d. a. sub presidiul d-lui viceșpan o ședință estraordinară în sala „Sfatului“. La ordinea dilei este: alegerea veterinarului comunal.

De la reuniunea română de cântărĭ și gimnastică din Brașov. Proximul concert al Reuniunei nóstre de cântărĭ va avé loc — precum aflăm — Joi în 16/29 Decemvrie a. c. — Probele *secției de gimnastică* s'au ficsat în fie-care Mercure la órele 6 séra în sala de gimnăstică a gimnasiului român. Membrii din trecut cât și cei ce doresc a lua parte la aceste probe sunt rugațĭ a se presenta Mercurĭ la órele 6 în sala de gimnastică.

Procese. „Tribuna“ din Arad aduce scirea, că redactorul ei responsabil d-l Sever *Bocu* a fost ascultat într'un nou

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

De prin Austria.

— Note rĕslețe. —

De Traian Suciu.

— Fine. —

Nenumĕratele cascade, ce apar pe stâncĭ ca nisce pânze albe întinse la sóre, dau împrejurimei un farmec feeric prin spumegarea lor fanatică și prin sgomotul lor chaotic, în cértă cu bolovanii îndêrjițĭ, carĭ, spălațĭ vecĭnic de apa iresistibilă, nu cedéză.

Nemijlocit lângă oraș la stânga se înalță bĕtrânul *Gaisberg*. Sciau cofetăritele din piéță, că décă fruntea lui plešuvă se învĕlue în negură désă are sĕ curgă érășĭ plóia. Și se nĕcăjau foc, căcĭ bĕtrânul își punea adese-orĭ păl̆ăria obicĭnuită. *„Der olte Guásberg hot wieda 'nen Huat“*, își comunicau cătrănite, că șĭ-or pierde érășĭ mușteriiĭ. Pentru aceea însĕ plóia venia ca din senin de multe-orĭ, împrăștiind fără crutare decĭ de mii de turiștĭ și alțĭ curioșĭ, carĭ alergaseră din tóte părțile Europei, sĕ vadă Salzburg-ul cel vestit și împrejurimea lui romantică. Ér locomotiva trenului dințat de pe Gaisberg împingea mai departe spre vêrful muntelui un vagon plin de admiratorĭ ai naturei, carĭ din regiunĭ mai înalte doriau a-șĭ scălda privirea în marea de zăpadă și în câmpiile de pétră, ce se desfășóră gigantic spre sud-vest, în spre inima Himalayei elvețiene. Locomotiva turbată sufla înnăbușit ca nisce foi ai lui Hefestos; ér călĕtorul din acest tren, resultat minunat al technicei perfecționate, abia apuca sĕ isprăvéscă o țigaretă, ce șĭ-o aprinsese din jos, și, cuprins în tot corpul de un deliciu neînțeles al comodității, se trezia la masa încărcată cu tóte bunătățile în hotelul zidit în vêrful muntelui. De acolo apoi piticul om vede natura sublimă, ér unde ochiul nu-i ajunge, prin crâmpeiurile de munțĭ necălcate nicĭ de fiarĕle sĕlbatice, decât póte abia atinse de aquilele înfricoșate, acolo déră îi vine într'ajutor érășĭ speculația omenéscă cu lentilele sale măritóre. In spre nord se estinde ca un șerpe colosal și se pierde în negrimea terenului presărat de coline *Salzach*-ul cel sburdalnic, pentru-ca apoi mai târdiu sĕ-șĭ înece valurile verdii în colosul dunărean. E rîul repede de munte, care cu apa lui colorată desparte orașul în partea veche, în care fie-care pétră ne spune ceva din trecut, și în cea nouă, mai modernă, mai corĕspundĕtóre gusturilor fine sociale de adĭ.

In partea mai veche a orașului, cu casele sale înalte, zidite în stil vechiŭ, cu păreții înegrițĭ de secolĭ, cu arcurile sale peste stradele înguste și întunecóse, se află fortăréța *Hohensalzburg*, un centru de putere al unor principĭ-archiepiscopĭ din evul mediu. Salele, obiectele vechĭ scăpate din ghiarĕle răpitóre ale ómenilor lacomĭ, precum și treptele subterane, ce conduc în oraș, ne vorbesc, ca și baba ce ne e cicerone, despre multe taine de prin vremurĭ. Dilele gloriose ale unor ómenĭ harnicĭ se îngână aci cu nopțile de orgie ale unor pĕcătoșĭ, carĭ își ascundeau crimele între zidurile tăcute ca mormêntul ale acestui labirint medieval. Astădĭ își iau acolo pedépsa numai soldații, carĭ își uită, pe un moment póte, de subordinațiunea absolută și de disciplina severă militară. Un episcop evlavios și-a eternisat simțul religios în *„Salzburger Stier“*, într'o orgă uriașă, care cântă și acuma dintr'un departament al fortăreței dilnic un imn bisericesc, rĕspândind prin aer tonurĭ dulcĭ și desfătând pe cetățenii pacĭnicĭ ai orașului, în care s'a născut și a creat compositorul *Mozart*. Sub fortăréță, în oraș, un automat în „Glockenthurm“-ul „Reședinței“ cântă arii frumóse sub admirațiunea sinceră a strĕinilor. (Glockenspiel).

Tot în partea veche a orașului se află un museu bogat, în care mai ales colecțiunea de monumente classice e de-o importanță deosebită. Mai amintesc în fine nenumĕratele berăriĭ pe carĭ le caută cu mare interes cu Baedecker în mână chiar și îmbufnatul Engles. Cei din Salzburg sunt tot atât de măestri în fabricarea berei, ca și în consumarea ei. Ba póte mai bine în acésta din urmă.

Pe cât de însemnat e orașul în sine pe atât de frumósă e și împrejurimea lui. Intr'o temperatură moderată, într'un aer curat și sănĕtos, miĭ de vile lucrate în fel de fel de stilurĭ architectonice îțĭ desfătéză ochiĭ. In ele își au refugiul ómenĭ,

proces de pressă pus la cale de procuratura din Oradea. E vorba de mai multe procese. Cercetarea s'a pornit şi în contra d-lor Dr. Aurel *Vlad*, Dr. G. *Popa* şi Dr. Ioan *Suciu*. Sunt incriminate vorbirile, ce le-au ţinut cu prilejul candidărei din Pecica. Redactorul responsabil al foiei aradane a fost ascultat în privinţa publicărei discusurilor.

† Niţă Sterie. Vinerī a încetat din viéţă în Bucurescī cunoscutul mare comerciant Niţă Sterie, deputat al colegiul II-lea Ilfov, fost pe vremurī locotenent-colonel în garda civică. Defunctul şi-a testat averea sa însemnată, aprópe 500,000 lei, pentru şcolī, biséricī şi ajutorarea sĕracilor. Inmormêntarea a avut loc erī, Duminecă.

Gimnasiu evreesc. Evreii din Ungaria se ocupă de mult cu planul înfiinţării unui gimnasiu evreesc şi pentru acest scop s'au şi făcut până acuma douĕ fundaţiunī (Wahrmann şi Taub), carī la olaltă se urcă la suma de 900,000 corone. Ca sĕ pótă însĕ zidi un edificiu modern în Budapesta, ar avé nevoie de un milion de corone, ér întreţinerea anuală ar costa an 64,000 corone. — „Egyenlöség" ocupându-se de acest plan, spune că scopul înfiinţărei unui gimnasiu evreesc nu este ca sĕ se înmulţéscă numĕrul cărturarilor evrei, căcī jidovimea e representată printre cei cunoscătorī de carte cu un procent de 6 orī mai mare, decât celelalte popóre. Scopul este crescerea ómenilor cu carte *în spirit evreesc*. — Étă faimósa asimilare, cu care se lăudau până acum Evreii, cum se preface în separatism îndată ce prin frasele lor ameţitóre Evreii au sciut sĕ bălmojéscă lumea maghiară, ca sĕ nu bage de sémă, unde ţintesc... Acum le trebue „gimnasiul confesional".

Şcolī de economie casnică în România. Se scie, că ministeriul român de instrucţie a decis sĕ se înfiinţeze anul acesta şcolī de economia casnică pentru fete de ţĕranī. Ca încercare a început funcţionarea a douĕ din aceste şcolī, una în com. Barcea (Tecucī) şi alta în Budişteni (Muscel). In prima urméză un numĕr de 20 eleve şi cu cea de a doua 10 eleve.

Cadourī de onóre pentru generalul Stössel şi soţia sa. La propunerea consilierului comunal naţionalist din Paris contele d'Aubigny, diarul *„Echo de Paris"* a deschis o subscripţiune naţională pentru apĕrătorul Port-Arthurului, general Stössel şi pentru soţia sa. Din resultatul acestei colecte se va cumpĕra generalului o sabie de onóre, soţiei sale o bijuterie preţiósă, séu alt obiect artistic, ér soldaţilor apărătorī ai Port-Arthurului câte o medalie comemorativă. Se vor bate cu totul 40,000 medalii. Va trebui decī sĕ se colecteze o sumă considerabilă.

Condamnarea unui redactor maghiar. In şedinţa de Sâmbătă a curţii cu juraţī din Cluşiŭ, diaristul *Székely* Béla (actualmente redactor la „Brassói Hirlap") a fost condamnat la 5 lunī închisóre şi 200 corone amendă pentru calomnie prin presă la adresa judecătorului Salamon din Cluşiŭ. Székely a anunţat recurs în casaţie.

Sinucidere. Erī diminéţă la hotelul Nr. 5 din Braşov s'a sinucis scriitorul de la poliţie, cu numele *Sterz*, originar din Feldióra, fost mai nainte scriitor în cancelaria notarului p. r. Schnell. Causa sinuciderei se dice că ar fi neînţelegerī familiare.

O pedépsă draconică. Din Dessau se anunţă, că un caporal cu numele Günther şi soldatul Vogt au fost condamnaţī de consiliul de rĕsboiŭ la câte 5 anī reclusiune pentru-că au smuls din mâna unui sergent beat sabia cu care îi lovea atât pe ei, cât şi pe amantele lor. Procurorul a declarat în rechisitorul sĕu, că inferiorii nu pot, în nicī un cas, sĕ se ridice contra superiorilor, *nicī pentru a-şi scăpa viéţa*. Sentinţa acésta a causat în întréga Germanie mare sensaţie şi va fi adusă în discuţie şi în parlament.

Scirī din România. Astădī, Lunī, se va deschide în mod solemn în presenţa Regelui Carol şi a Casei regale române, *noua sesiune*a camerelor române.

— Directorul diarului grecesc din Brăila Dionise Lascaratos, a fost *expulsat* din causa tendenţelor ostile Românilor urmărite prin diarul sĕu. Espulsatul a părăsit deja România.

— Prefectura din Craiova a dat un ordin sever, în urma căruia vor fi *expulsaţī* toţī strĕinii din oraş, ale căror hârtii de legitimare nu se află în ordine.

— Birjarii din Bucurescī ameninţă *cu grevă* în cas că prefectul poliţiei nu-şī va retrage ordinul sĕu cu privire la introducerea obligatorie a trăsurilor închise.

Concertul Elvira Revere. Joi la 1 Decemvrie va avé loc în sala Redutei concertul renumitei artiste Elvira *Revere*, despre care pressa europénă se esprimă in modul cel mai elogios. „N. Nachrichten" dice d. e. că d-şóra Revere are un sopran fenomenal, care e de o claritate şi siguranţă estraordinară în pasagele, floriturile şi stacatele cele mai dificile. Tot aşa şi „N. Fr. Pr.", „Fremdenblatt", „Tagblatt", „Rundschau" şi alte diare marī. Atragem atenţiunea iubitorilor de musică asupra acestui concert, căcī o asemenea ocasiune rar vor mai avé. Biletele se pot căpĕta la librăria *Hiemesch* Preţurile: Balcon 3 cor., fotel 2·60 c., I. parchet 1·80 II parchet 1·40, III parchet 1·20. I rang 1·20. Parterre 1 cor. Studenţī 80 b. Inceputul la órele 8.

Tragere la ţintă. Mâne Marţī în 29 Noemvrie a. c. de la órele 7 diminéţa până la órele 11 au loc în Poiana eserciţii de tragere la ţintă. In timpul acesta e oprit a călca pe teritoriul Poianei.

Rĕsboiul ruso-japones.

Telegramele ce sosesc prin Londra anunţă, că alaltă-erī s'a început asediul decisiv în contra *Port-Arthurului*. Trupele de geniu japonese se dice, că au încheiat lucrările pregătitóre pentru asediarea forturilor principale.

„Lokalanzeiger" primesce din Tokio scirea, că primul fort principal pe care-l vor asedia Japonesii, e fortul Sungşuşan, ai cărui murī sunt înalţī de 36 urme.

Kuropatkin telegrafiéză cu data de 26 Nov., că a primit de la *Stössel* o telegramă în care acesta îi anunţă, că la 21 Noemvrie Japonesii au atacat din nou Port-Arthurul, însĕ au fost *respinşī*.

Pe câmpul de rĕsboiŭ din Manciuria, nimic deosebit. *Kuropatkin* anunţă, că în dilele din urmă armatele celor doi adversarī au descărcat focurī din tunurī şi puscī asupra şanţurilor şi a trupelor ce se iviseră. Situaţia generală însĕ nu s'a schimbat.

Scirea despre mórtea generalului *Kuroki* se menţine încă. Chinesii din Mukden au adus la cartierul general rusesc scirea, că cadavrul lui Kuroki a fost transportat la *Inkau*.

Flota baltică a sosit la 26 Nov. la Suez şi a ancorat pe scurt timp în canalul de acolo.

Vĕrsare de sânge la universitatea din Budapesta.

Sâmbătă în 26 Noemvrie, la universitatea din Budapesta s'a întîmplat o încăerare între poliţie şi studenţī. Un numĕr de poliţiştī, atacaţī cu pietri şi cărbunī din balconul universităţii, au pĕtruns în interiorul edificiului. Aicī au fost insultaţī şi huiduiţī de studenţī şi un comisar de poliţie a fost pălmuit. Poliţiştii au scos atuncī tesacele şi au rănit pe mai mulţī studenţī. Étă amĕnuntele:

Rectorul universităţii, Dr. George Demkó, în vederea agitaţiei, ce domnesce de câte-va dile printre studenţī, a ordonat închiderea porţii principale şi întrarea studenţilor s'a permis numai pe pórta laterală din „Szerb utcza".

Sâmbătă adunându-se studenţii în numĕr mare, au improvisat o întrunire din care au trimis o delegaţie la rector, cerênd deschiderea porţii. Rectorul a rĕspuns, că hotărîrea în cestiunea acésta e de competenţa senatului, care décă se va întruni, va lua în desbatere cererea. Studenţii au primit rĕspunsul în strigăte şi vociferărī de indignare.

Intr'aceea în faţa universităţii s'a postat un detaşament de poliţiştī călărī şi pedeştri sub conducerea căpitanului *Jeszenkszy* şi a comisarilor *Laky* şi *Fasching*.

Studenţii aruncau bucăţī de cărbunī din ferestrile universităţii. Una din aceste bucăţī a lovit pe căpitanul *Jeszenszky*. Acesta a dat ordin la 40 poliţiştī sĕ între în interiorul universităţii, conduşī de Laky şi Fasching.

— „Afară! Mişei! Şnapanī!" strigau studenţii, ér unul din ei a lovit pe Laky cu pumnul în faţă. Atuncī acesta a dat ordin sĕ scótă tesacele. Poliţiştii au început sĕ lovéscă în studenţī, rănind pe mai mulţī dintre dênşii. Profesorul de la teologie Dr. *Prohaszka*, care tocmai eşia de la curs, a somat pe comisarī sĕ ésă afară, căcī universitatea este teritor autonom. Prohaszka a fost dat însĕ la o parte şi vorbele lui nebăgate în sémă. Tot aşa a păţit şi decanul Dr. Kiss de la aceeaşī facultate.

In aulă aveau loc tocmai atuncī promovărī şi publicul adunat la acéstă solemnitate, compus mai ales din dame, fù cuprins de mare panică. Rectorul, care presida solemnitatea, a ieşit repede şi a ordonat poliţiei sĕ părăséscă universitatea, ceea ce s'a şi făcut. Mulţī studenţī se refugiaseră în biserica universităţii. La faţa locului a fost chemată şi societatea de salvare, care a pansat pe cei rĕniţī.

Senatul universităţii s'a întrunit imediat în şedinţă şi a hotărît a închide universitatea pe timp nehotărît.

Bibliografie.

Fóia scolastică din Blaşiŭ. Redactor I. F. Negruţiu. Nr. 19 are următorul sumar: 1) Şcólele Blaşului (1754—1904) de Al. Ciura. 2) Discurs de G. Munteanu. 3) Verbalism în şcólă, de Dr. Petru Şpan. 4) Scrisorī pedagogice de V. Gr. Borgovan. 5) Raport general. 6) O chestie, de Andreiŭ Pora. 7) Congresul catolic şi cestiunea şcolară, de Is. Ioan. Convocare. In sfîrşit *„Rugare"* adresată abonaţilor sĕ achite abonamentul, altmintrea li-se va face *proces*.

— ***România Musicală***, revistă de artă şi literatură. Director, Constantin M. Cordoneanu; redactor-şef Iuliu I. Roşca. Apare de douĕ-orī pe lună. Redacţia şi Administraţia în Bucurescī, strada Oltenī, nr. 46. Nr. 19 de la 1/14 Noemvrie 1904, a apărut cu următorul sumar: Noul director al Conservatorului din Bucurescī, de Roşca. — Progresele misei în scenă. — Cronica Teatrală: Teatrul Naţional; Opera de „Refa. — Concertele artiştilor Operei din Paris. — Concertul pianistului Pugno. — Corespondenţe: Craiova, de V. Gr. Elvir — Scirī scurte: Din strĕinătate; Din Ţéră. Abonamentul pe an 12 lei.

„Caractere morale". Acéstă carte atât de instruitivă, bine scrisă şi folositóre, mai ales pentru tinerimea din şcólele medii scrisă de reposatul profesor de limba română Ioan Popea dela gimnasiul nostru din Braşov se găsesce la librăriile şi la tipografia nóstre din Braşov precum şi la celelalte librării române din ţéră şi este una din cele mai potrivite cărţi pentru premii. Dér nu numai pentru băeţi, ci şi pentru fete acéstă carte este de mare preţ pentru înmulţirea cunoscinţelor şi formarea caracterului lor,

Atragem atenţiunea cetitorilor noştri, că la dorinţa vĕduvei autorului reposat, acéstă carte se vinde cu preţul moderat de 2 corone esemplarul (plus 20 bani porto.)

ULTIME SCIRI.

Bucurescī, 27 Noemvrie. In procesul medicului Dr. *Iacobsohn* din Ploieştī, acusat, că şī-ar fi otrăvit nevasta cu scop de a profita de premiul asigurăriī pe viéţă, — juraţiī au dat verdict negativ. Dr. Iacobsohn a fost liberat.

Cernăuţī, 27 Noemvrie. Baronul Alexandru *Hurmuzachi* a fost ales deputat în Reichsrath.

Bucurescī 27 Noemvrie. Alex. Em. *Florescu*, fost membru al divanului „ad hoc", fost ministru şi preşedinte al adunăriī legislative a decedat în etate de 83 anī.

Paris, 27 Noemvrie. In cameră, ministrul de externe Delcassé a făcut apologia alianţei franco-ruse. Budgetul s'a votat suprimându-se cheltuielile ambasadei de la Vatican.

Tokio, 28 Noemvrie. Japonesiī au dat erī un asalt general asupra Port-Arthurului. Lupta a fost crâncenă, pept la pept. Japonesiī au fost respinşī cu marī pierderī.

Diverse.

Filosofia rîsului. Sâmbătă a ţinut în oraşul Buzău, d-l Tăuşanu profesor la liceu şi doctor în drept, o conferenţă despre filosofia rîsului. Incepênd cu Aristotele care cel dintâiŭ s'a ocupat de acéstă cestiune, şi trecênd la părerile modernilor, d-sa a procurat ascultătorilor o vie plăcere intelectuală. Noi rîdem, continuă d-sa, de ceea-ce are o formă stranie şi într'asta trebue sĕ căutăm nota comună a faptelor de rîs. In mod fisiologic, rîsul e o espiraţiune silită produsă de un centru excitat al măduvei spinărei. Schopenhauer în mod psihologic, dice, că rîsul resultă din diferenţa între concepţiune şi percepţiune, cum ar fi un om cu umbrela deschisă în casă. Kant dice, că rîsul e o idee, care se preface în nimic. Hobbes dice, că rîdem când ne simţim superiorī altuia, cu alte cuvinte un egoism. Bergson profesor la College da France la Paris, a indicat condiţiunile esterióre şi interióre ale rîsului: 1) nu putem sîde de cât în societate şi de ómenī; 2) rîdem când altul se mişcă ca o maşină, fără voinţă şi inteligenţă. Décă rîdem şi singurī, rîdem prin asociaţiune, ca şi cum am fi în societate. Décă rîdem şi de animale, e că le privim ca şi cum ar fi ómenī. Ca sĕ nu fie ridicul, omul trebue sĕ fie în armonie cu mediul în lucrurile micī, ér în cele marī, cu cât e mai diferit de mediu, cu atâta e mai distins, mai cu caracter propriu. In fine rîsul e moralisator, că pedepsesce ceea-ce nu póte pedepsi poliţia orī armata.

---

carī „procul negotiis" duc o viéţă de Eldorado. In împodobirea parcurilor acestor vile, vedī mâna omenéscă în concurenţă cu puterea creatóre a naturei. Am cetit în *Hellbrun*, un parc fermecător, care se dice că ar fi fost model Schönbrunn-ului vienes, pe frontispiciul „teatrului mechanic" inscripţia veche latinéscă: „Nu sciu décă arta e mai presus de natură, orī natura mai presus de artă". Acolo dĕu îţī vine adese-orī, sĕ dai întâietate artei.

Ca una dintre cele mai frumóse vile amintesc cu drag vila ospitalieră românéscă a d-lui căpitan Fleşiariu.

Trei óre depărtare de la mândrul oraş, se estinde admirabilul ţinut *Salzkammergut*. Nu esistă pénă orī penel, care ar puté reda fidel pe pânză séu pe hârtia îndurătóre acest raiŭ pămêntesc. Pădurile rĕcoróse de brad şi de ştejar, traversate în lung şi 'n lat de promenade îngrijite, îşī reflectéză chipul atrăgĕtor în lacurī încântătóre de munte. In luciul lacului albastru-verdiu sub strălucirea radelor de sóre, îşī jócă colorile minunate tot atâtea diamante, câte picăturī de apă sunt pe suprafaţa lacului. Ecoul chiuiturilor barcagiilor, un strigăt caracteristic tirolez, cam ca strigătul cu care-şī încheie doina ciobanul nostru, acest *„jodeln"* dér se repetéză de atâtea orī, reîntorcându-se curat din văi pitorescī, de prin peşterī gheţóse, ce sfredelesc inima de pétră a stâncilor uriaşe. La impresia grozavă a sublimului din natură, ce o ai când din o barcă mică, ce plutesce ca o frundă aruncată de vênt, privescī la păreţiī înalţī ai stâncilor sterpe, ce se ridică de-odată din lacul tăcut şi ale căror culmī sunt acoperite de straturī gróse de zăpadă,—te cuprinde o plăcere estetică neînţelésă. Ţī-ar plăcé, sĕ te tot uiţī la valurile, carī se încércă în zadar sĕ spargă stânca seculară de altă parte însĕ torturat de simţul de nesiguranţă, în care-ţī vedī viéţa, ţī-ar plăcé pare că se te vedī odată eşit din luntre, pentru-ca apoi érăşī sĕ te dorescī pe lac.

— — — — — — — — — — — — —

Am fost şi m'am delectat; acei carī încă n'aţī avut norocirea, mergeţī, vedeţī şi D-vóstră şi preamărițī pe Domnul şi admiraţī pe om!

Cluşiŭ, Noemvrie 1904.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov,

se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aici înşirate este a se mai adauge în lângă portul postal arĕtat, încă 25 banî pentru recomandaţie.)

Scrierî literare pentru popor

„Carnetul Roşu", *o interesantă novelă nihilistă*, tradusă din germană de *Moşul*. O broşură de 104 paginî, format octav mic. Broşura oferă o lectură uşóră şi distractivă. — *„Moşul"* e cunoscut cetitorilor noştri din numĕrósele sale lucrărî publicate în foiţa diarului Gaz. Trans. Preţul cu posta 50 banî.

„Caractere morale, esemple şi sentinţe culese din istoriile şi literaturile popórelor vechî şi moderne" de *Ioan Popea* preţul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge şi portul postal.

Dietetica poporală, scrisă cu deosebită consideraţiune la modul de veţuire a ţeranului român, de *Simeon Stoica*, medic pensionat. Conţine vre-o 25 figurî în text. Se vinde acum în loc de cor. 1.60 cu 1 cor. + 10 b. porto)

Instrucţiunî populare despre *datorinţele şi drepturile purtă datorului dere*..., date de Wilhelm Niemandz. Acéstă carte e un îndreptar de o trebuinţă nespus de mare pentru toţî câţî au afacerî cu dările. Preţul cor. 1.20 plus 10 banî porto.

„Omul", noţiunî din anatomie şi fisiologie şi regulî igienice pentru conservarea sănĕtăţiî şi a corpului omenesc de George *Cătană* înv. Acéstă carte servesce ca manual pentru anul al IV-lea al şcóle pop., pentru şcólele de repetiţiă şi pentru poporul nostru. Preţul 50 banî (plus 5 b. porto.)

Cugete şi consideraţiunî din esperienţa vieţii lui Arghirobarb. Conţine 170 de sfaturî înţelepte, scóse din păţania vieţii. Preţul 20 b. (cu posta 24 b.

Novele de Sienkiewicz: „Natură şi vieţă". „Sluga veche" şi „Ianco musicantul." Traducere de *I. C. Panţu*; o broşură de 192 pag. Preţul 80 banî + 5 banî porto.

I. C. Panţu: „In plasă". „In Baltă". „Cale grea". „La Códe". „La cârciuma lui Tiriplic." *Schiţe din viéţa dela ţéră.* O broşură de 112 pag. cu preţul 40 banî (+ 5 banî porto.)

I. C. Panţu: *„La ţérg"*, povestire din viéţa unui cioban. O broşură din 32 pag. cu preţul 16 banî + 3 banî porto.

Lira Bihorului, o carte cu povestirî istorice scrisă în versurî, de *Antoniu Pop*. Preţul 40 b. (cu porto 46 banî.

Părintele Nicolae, schiţă din viéţa preoţilor de *G. Simu* Preţul 60 b. + 6 banî porto.)

Săpătorul de banî, comediă în treî acte, localisată de *A. Popp*. Se recomandă mai ales pentru cei vréu sĕ jóce teatrul. Preţul 24 banî (prin postă 28 b.)

Vieţa după mórte, séu nemurirea sufletuluî, dedusă din misteriul fiinţei omenescî şi deşertăciunea celor trecĕtóre, de *I.* ...nescî ... Preţul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10). *P.* Ediţia II.

Poesiî de *R. V. Buticescu.* Preţul era la început 2 cor. 40 b., acum numaî cor 1.20 (cu posta cor. 1.40)

Suspin şi zimbire. ... de *A. Pop.* Preţul ... poesiî şi prosă *Ta*... banî (cu porto 86 b).

...a norocului séu Povestea satului Nemerniceni de Tache *Brânduş*. Acésta carte e fórte potrivită pentru poporul nostru şi costă 1 cor. (+10 b. p.)

Balade poporale de Avram *Corcea* costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru România 3 leî 20 b.

Banca de şcólă de I. *Dariu*, 30 b. plus 10 b. p.)

Disciplina în serviciul educaţiunii de I. *Dariu*, 40 b. (plus porto 10 b.

Idealul invĕţătoruluî român de *I. Dariu*, 40 b. (plus porto 10 b.)

Lilice dela Pind, poesiî macedonene-originale şi daco-române de P. *Vulcan*, cor. 2 (pl. porto 10 b.)

„Supplex Libellus Valachorum", memoriul presentat împĕratuluî Leopold II. de cătră episcopiî Bob şi Adamoviciî în numele poporului român din Transilvania la anul 1791. Textul original latinesc şi alăturea de acesta traducerea românéscă făcută de profesorul Dr. E. *Dăianu*. Un esemplar broşat costă 1 corónă (+ 5 b. porto).

Româniî Secelenî. Causele decadenţei lor economice şi mijlócele de îndreptare. Disertaţiune de Ioan I. Lăpădat. 30 banî plus 5 banî porto.

Cursul pieţei Braşov.

Din 27 Noemvrie n. 1904.

	Cump.	Vênd.
Bancnote rom.	18.68	18.74
Argint român.	18.60	18.70
Napoleond'orî.	19.05	19.10
Galbenî	11.20	11.30
Ruble Rusescî	2 53	2.54
Mărcî germane	117.20	117.40
Lire turcescî	21.50	21.60
Scris. fonc. Albina 5%	101.—	102.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 26 Noemvrie n. 1904.

Renta ung. de aur 4%	118.85
Renta de corone ung. 4%	98 15
Impr. căil. fer. ung. in aur 3½%	88.85
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	97.95
Bonurî rurale croate-slavone	98.50
Impr. ung. cu premiî	206.40
Losurî pentru reg. Tiseî şi Seghedin	162.—
Renta de hârtie austr.	100.—
Renta de argint austr.	99.85
Renta de aur austr.	119.90
Renta de corone austr. 4%	100.15
Bonurî rurale ungare 3½%	91.30
Losurî din 1860	156.15
Acţiî de-ale Bănceî austro-ungară	16.30
Acţiî de-ale Bănceî ung. de credit	796.50
Acţiî de-ale Bănceî austr. de credit	675.25
Napoleondorî	19.07
Mărcî imperiale germane	117 50
London vista	239.42½
Paris vista	95.20
Note italiene	95.20